

Til utdanning- og forskningskomiteen

Innspill til Utsynsmeldingen

Den norske tannlegeforening (NTF) er en profesjons- og fagforening for landets tannleger, som arbeider for å ivareta tannlegens faglige, økonomiske og sosiale interesser samt gode kollegiale forhold. Foreningen skal bidra til at odontologisk utdanning og forskning av høy kvalitet skal utgjøre grunnlaget for tannlegenes faglige kompetanse og legge til rette for at denne kompetansen opprettholdes. NTF skal dessuten medvirke til at hele befolkningen kan dra nytte av en god tannhelsetjeneste.

Den norske tannlegeforening (NTF) er bekymret for at endringer i finansieringsmodellen vil påvirke kvaliteten og utdanningstilbudet ved universitetene i Norge, herunder spesielt grunnutdanningen i odontologi. NTF mener, i tråd med Grimstadutvalget og Helsepersonellkommisjonen, at Norge bør utdanne mesteparten av sitt eget helsepersonell, inkludert tannhelsepersonell, og vi etterlyser en økning av antall studieplasser i Norge.

Finansieringskategorier og underfinansiering

Det foreslås i Utsynsmeldingen at antallet finansieringskategorier for den resultatbaserte uttellingen for studiepoeng reduseres fra seks til tre og at innplasseringen skjer basert på fagområde. For de kliniske utdanningene i medisin, odontologi og veterinærmedisin foreslås beholdt en særskilt høy sats.

Det er viktig at finansieringssystemet er forståelig, transparent og sikrer langsiktigheten for utdanningsinstitusjonene. Undervisningssystemet må kunne ha tilstrekkelig ressurser for en forskningsbasert odontologiutdanning av høy kvalitet. De tre nevnte helsefaglige profesjonsutdanningene skiller seg fra andre studier blant annet ved at studenter er avhengig av klinisk mengdetrening under kyndig en-til-en veiledning. Dette medfører høye kostnader og er noe av bakgrunnen for at disse studiene er plassert i høyeste kategori i nåværende finansieringsordning, noe de fortsatt bør være.

NTF er imidlertid bekymret for at et finansieringssystem med færre finansieringskategorier vil kunne føre til omfordeling av ressurser internt på universitetene og ta nødvendige ressurser bort fra de odontologiske utdanningene.

Videre vil NTF påpeke at det i dag eksisterer en «sidefinansiering» av odontologi spesielt ved Universitetet i Oslo og Bergen. Ved begge disse universitetene hentes det inn betydelige beløp til driften gjennom pasientregnskapet, dvs. pasienters egenbetaling for behandling ved student- og spesialistklinikken. Odontologi oppleves derfor allerede i dag å være klart underfinansiert ved disse universitetene. Dette kompenseres blant annet ved å øke prisene ved studentklinikken, noe som gjør disse mindre konkurransedyktige sammenliknet med den ordinære tannhelsetjenesten. Dette igjen medfører betydelig lavere tilgang til pasienter for studentene og er en utfordrende situasjon når det gjelder å utdanne kandidater av høy kvalitet.

Den norske tannlegeforening

Dimensjonering av studieplasser

Utsynsmeldingen tar opp utviklingen på medisinstudiet og behovet for leger til helsetjenesten. I henhold til meldingen kommer i dag om lag halvparten av legene fra utlandet (44%) og halvparten utdannes i Norge (54%). Helsepersonellkommissjonen har angitt at 65% av de legene som fikk autorisasjon i 2021 kom fra utlandet. For tannleger er denne andelen 53%. I dag er det altså flere tannleger med utdanning fra utenlandske læresteder som får norsk autorisasjon, enn det som til sammen utdannes ved de norske lærestedene i Oslo, Bergen og Tromsø.

Tannleger utdannet utenfor Norge mangler ofte både grunnleggende kjennskap til norske lover og forskrifter, blant annet om Folketrygdens stønadsordning, og generell forståelse av den norske helse- og omsorgstjenesten. Dette, i tillegg manglende norsk språkkompetanse, utgjør et problem for ivaretagelse av pasientene og deres rettigheter. Utdanninger utenfor Norge bærer også naturlig nok preg av at de skal støtte opp under de respektive landenes munnhelsetjeneste, som i varierende grad avviker fra behovet i Norge. Dette har også mulige beredskapsmessige konsekvenser som NTF mener det er viktig å belyse.

Regjeringen vil følge opp helsefagene og vurdere helsepersonellkommissjonens anbefalinger i arbeidet med stortingsmeldingen om profesjonsutdanningene som legges fram våren 2024, men Utsynsmeldingen fastslår at det siden 2020 er tilkommet en økning av 115 nye studieplasser på medisinstudiet allerede. Utsynsmeldingen anfører at siden medisinstudiet er kostnadskrevende, må utdanningen dimensjoneres på en måte som gir best utnyttelse og samordning av knappe fag- og forskningsressurser. NTF vil understreke at dette også gjelder for odontologi.

På overordnet nivå er det viktig for NTF at befolkningens behov for tannhelsetjenester i hele landet dekkes. NTF mener derfor at de vurderinger og forslag som angår medisinstudiet også vurderes anvendt på de odontologiske utdanningene. Utdanningskapasiteten ved odontologiutdanningene i Norge må følgelig dimensjoneres opp slik at det utdannes tilstrekkelig antall tannleger som i større grad enn i dag samsvarer med forventet behov for helsepersonell.

Vennlig hilsen,

Heming Olsen-Bergem
President

For ytterligere informasjon, ved behov, ta kontakt med:
President Hemin Olsen-Bergem, 450 27 278 / heming@tannlegeforeningen.no
Rådgiver Christian P. Fjellstad, 90 09 23 09 / cf@tannlegeforeningen.no